

EU-project Automatisch Melken (5)

Hendrik Jan van Dooren en Gelein Biewenga

EU Project Automatisch Melken

Praktijkonderzoek Veehouderij trekt het drie jaar durende Europees project over automatisch melken, waarbij zeven onderzoeksinstituten en alle robotleveranciers uit zes landen samenwerken. Het project loopt tot december 2003 en neemt 11 verschillende aspecten onder de loep.

Deze zijn globaal onder te verdelen in 3 onderzoeksvelden.

Economie, Consument & management

Sociaal economische aspecten
Consumentenacceptatie van de robot
Management ondersteuning

Melkwaliteit & Hygiëne

Definitie acceptabele melkwaliteit
Melkwaliteit met en zonder robot
Voorkomen van antibiotica residuen
Automatisch voorbehandelen van uier
Effectiviteit en efficiëntie van de reinigingen

Welzijn, Gezondheid & Weidegang

Welzijn van koeien
Gezondheid en speenconditie
Verschillende weidegang strategieën

In de Periodiek van oktober 2001 is het project beschreven.

In PraktijkKompas zullen regelmatig artikelen verschijnen waarbij u op de hoogte wordt gebracht van de resultaten.

De Engelstalige onderzoeksrapporten kunt u gratis downloaden van de website:

<http://www.automaticmilking.nl>

In totaal zullen 28 rapporten verschijnen.

In ieder nummer van het PraktijkKompas komt een onderdeel van het EU-project Automatisch Melken (AM) aan bod (zie kader). Ditmaal is dat het onderdeel Weidegang.

Vorig jaar is het Praktijkonderzoek Veehouderij (PV) op Nij Bosma Zathe gestart met een onderzoek naar de combinatie van Automatisch Melken en weidegang. Het PV voert dit onderzoek uit in opdracht van het ministerie van LNV en de Europese Unie en in samenwerking met onderzoekers uit Zweden en Denemarken.

Weidegang lastig?

Weidegang en automatisch melken lijkt een lastige combinatie. Het ophalen van dieren geeft pieken bij het automatisch melksysteem en overdag wordt de capaciteit onvolledig benut. Langere melkintervallen kunnen leiden tot een afname van de melkproductie en problemen met de uiergezondheid. Weiden is echter goed voor welzijn en (klauw)gezondheid en de weidende koe wordt gezien als ambassadeur van de melkveehouderij. Het is dus belangrijk om de factoren die invloed hebben op het melkinterval te kennen om ze als sturingsinstrument te kunnen

gebruiken. Op deze manier zou Automatisch Melken en weidegang gecombineerd kunnen worden zonder problemen te krijgen met de negatieve aspecten.

Alle begin is moeilijk

Vorig jaar (2001) was een aanloopjaar dat sterk beïnvloed werd door de MKZ-crisis en het feit dat de dieren moesten wennen aan automatisch melken én aan de combinatie met beweiding. Dit jaar (2002) is werkelijk begonnen met het verzamelen van gegevens. Daarin staan de factoren die het melkinterval en weideduur kunnen beïnvloeden centraal (gras-aanbod, bijvoerniveau, afstand naar de weide) en wordt de

relatie met benutte capaciteit van het melksysteem en arbeidsbehoefte gelegd. Daarnaast wordt het gedrag van de dieren in de stal en de weide vastgelegd. De eerste resultaten komen begin volgend jaar beschikbaar. Resultaten en ervaringen van het eerste jaar zijn eerder in het PraktijkKompas van mei 2002 verschenen.

Eerste ervaringen: koe of systeem?

In 2001 moest in de eerste maand na de start van de beweiding dagelijks 45 % van de dieren uit de weide gehaald worden. Dit percentage daalde later in het jaar naar 20 %. Er werd in het eerste jaar geen verband gevonden tussen melkinterval en perceelsafstand. Wel leek het erop dat met meer bijvoeding in de stal het melkinterval afnam. Waren de ervaringen van het eerste jaar Automatische Melken en weidegang al hoopgevend, het tweede jaar bleken de dieren sneller gewend aan weidegang. Dieren zonder historie in een conventioneel systeem, vinden over het algemeen goed hun ritme in het systeem. Maar ook (oudere) dieren, die goed voor zichzelf opkomen vallen in positieve zin op. Koeien met minder eigen initiatief lijken minder geschikt voor dit systeem. Dit zijn over het algemeen de dieren die niet uit zichzelf terugkomen naar de stal om gemolken te worden. Het slagen van de combinatie Automatisch Melken en weidegang wordt

dus niet alleen bepaald door het systeem, maar door koe én systeem.

Meerderheid veehouders combineert

Naast dit onderzoek op praktijkcentrum "Nij Bosma Zathe" is in mei een rapport verschenen waarin het onderzoek beschreven wordt dat in het verleden door het PV en in Zweden gedaan is naar de combinatie van Automatisch Melken en weidegang. Het meest recente onderdeel daarin is een enquête die in 2001 bij 121 Nederlandse melkveehouders met een AM-systeem afgenomen is. De nadruk in de enquête lag op melkwaliteit en daarvoor werden ook een aantal vragen over beweiding gesteld.

Op de vraag of de veehouders weidegang toepasten antwoordde bijna 53 % met ja en ruim 41 % met nee. De rest (6 %) had slechts een uitloop van minder dan 1 ha.

Bij de veehouders die Automatisch Melken en weidegang combineerden was een vorm van omweiden het meest gebruikte beweidingssystemen (48 %). Daarna volgden standweiden (17 %), siëstabeweiding (13 %) en stripweiden (9 %).

Blijkbaar past de helft van de geënquêteerde boeren met een automatisch melksysteem dus beweiding toe. Dat is een positief getal, het lukt deze boeren dus om de knelpunten te omzeilen. Aan de andere kant ligt het aandeel een stuk lager dan bij veehouders met een conventioneel melksysteem waar 90 % beweiding toepast.

Het bovenstaande staat uitgebreid beschreven in het rapport: *Automatic Milking and Grazing, Applied Grazing strategies*, door Hendrik Jan van Dooren e.a.

Dit rapport is te vinden op de website van het project (zie andere kader).

Stand van zaken EU-project

Het zevende rapport met de titel *Effectiveness of automatic cleaning of udder and teats and effects of hygiene management*, is nu na te lezen op de website van het project. In dit rapport is een protocol beschreven dat gebruikt kan worden om de effectiviteit te testen van de speenreinigingsmethoden bij automatische melksystemen. Dit protocol zal dan ook gebruikt gaan worden om de verschillende systemen te testen op effectiviteit. En het onderzoek gaat door. Het eerstvolgende rapport dat beschikbaar komt zal gaan over de speenconditie en het effect van automatisch melken. Deze twee onderwerpen (speenconditie en speenreiniging) zullen in het volgende PraktijkKompas aan bod komen.

Aan dit deel van het EU-project doen onderzoekers uit Zweden (Hans Wiktorsson en Eva Spöndly), Denemarken (Christian Krohn) en Nederland mee. Voor het PV zijn dat Leonie Ruis-Heutinck, Gelein Biewenga, Hendrik Jan van Dooren en de medewerkers van Praktijkcentrum "Nij Bosma Zathe". Het onderzoek in Zweden richt zich op het achterhalen van de stimuli voor koeien om naar het AM-systeem te gaan. De situatie in Zweden is afwijkend omdat weidegang daar voor alle bedrijven verplicht is. In Denemarken wordt de situatie op een aantal praktijkbedrijven met een AM-systeem gevolgd.